

Csákány Antalné Lányi Judit, (Budapest 1934. március 19. – Budapest 2013. augusztus 12.)
tanár, vezető tanár, adjunktus, főtítkárhelyettes.

Csákány Antalné

Édesapja: Lányi Andor, könyvelő,
édesanyja Lányi Andorné Czeisel Rózsa, bolti
pénztáros.

Kisgyermekként szeretetteljes légkörben nevelkedett hűgával együtt. A második világháború meggyötörte a családot, a szüleitől elszakított két kislány csodával határos módon élte túl ezt a nehéz időszakot. Az ötvenes évek elején újabb megpróbáltatás következett, kitelepítették a családot egy Debrecen közelében található tanyára. Judit jó tanuló volt, így külön engedéllyel Hajdúböszörményben folytathatta középiskolai tanulmányait. Szülei közbenjárásának és némi szerencsének köszönhetően leérettségizhetett és főiskolára mehetett. Felsőfokú tanulmányait ének szakon kezdette meg Egerben, végül a Debreceni Egyetemen szerzett fizikatanári diplomát.

Az 1957/58-as tanévben a KFKI gyakornoka. 1958-tól 1987-ig az ELTE Radnóti Miklós Gyakorló Iskola és Gyakorló Gimnáziumában tanár, 1964-től a fizika vezetőtanára. 1987-től 1995-ig az ELTE Tanárképző Főiskola adjunktusa. 1996-tól nyugdíjas óraadó, majd 1997-1999 között félállású oktató.

Férje Csákány Antal, villamosmérnök, akivel 50 esztendő telt el együtt. Leányuk, Anikó, matematikus mérnök.

A közoktatás kérdéseivel 1972 óta foglalkozott, 42 éven át tanított. Aktívan vett részt az MTA Elnöksége Közoktatási Bizottság Természettudományi Albizottsága által indított oktatási kísérletben, melyet Marx György személyén keresztül, az Eötvös Loránd Fizikai Társulat is támogatott. A kísérleti munka során a Bizottság által kidolgozott tantervhez írta a kísérleti tankönyveket, amelyek alapjai voltak annak, a Tankönyvkiadó Vállalatnál megjelent általános iskolások számára készült fizika tankönyv sorozatnak, amelyet a minisztérium felkérésére Dr. Károlyházy Frigyes professzor úrral és Sebestyén Zoltánnal együtt írt. Az akkor „párhuzamosnak” nevezett könyvek első kötete 1982-ben jelent meg. Azóta két alkalommal dolgozták át a folyamatosan változó tantervek szerint.

A 8. osztályos tankönyvért 1996-ban a TANOSZ által végzett felmérésben a diákoktól Tankönyvi Tetszés díjat kaptak.

1997-ben helyi tantervi javaslatot készített, Károlyházy Frigyessel megalkotta a tankönyvek témazáró feladatlapjainak és a hozzájuk tartozó megoldásokat tartalmazó kiadványoknak a NAT szerinti átdolgozását. Alkotó módon vett részt a kísérleti program gimnáziumi osztályok számára történő kialakításában is. Az anyagszerkezetet elsőként tanulók számára jegyzetet írt 1974-ben. 1978-ban részt vett a IV. gimnáziumi fizika tankönyvpályázaton, ahol II. díjat nyert.

Gyakorló iskolai munkája során több módszertani kísérletet végzett. Ezekről a minisztérium módszertani folyóiratában, A fizika tanításában számolt be. Meghívást kapott az OPI Tantervi Bizottságába az általános iskolai reform-tantervek kidolgozására.

Tagja volt a Tankönyvkiadó által életre hívott Általános Iskolai Tankönyvi bizottságnak, amely az új tantervre épülő 6., 7. és 8. osztályos fizika tankönyv-pályázatokat bírálta el. Részt vett a szegedi munkacsoport által írt új tankönyvek kísérleti kipróbálásban, lektorálásában.

Az 1978-as tantervi reform előkészületei és bevezetése során kapcsolatba került az alsó tagozatos Természetismeret tárggyal. Segítette iskolájában a tanítókat a természetismeret órákra való felkészülésben, összeállította számukra a szükséges kísérleteket. Megírta a Természetismeret tárgy oktatásához a Kölcsönhatások c. továbbképző füzetet. Lektorálta a Természetismeret az általános iskolák 3. osztálya számára írt útmutató a nevelők részére című kiadványt.

1983 márciusától 1984 augusztusáig az amerikai iskolákban folyó oktatást tanulmányozta. Tapasztalatairól Oktatásfejlesztés és korszerűsítés, új technikák, eljárások és módszerek címmel az Oktatókutató Intézet számára írt tanulmányt.

Az Eötvös Loránd Fizikai Társulatnak 1968 óta (45 éve) tagja. A Középszintű Szakcsoportban több évig volt vezetőségi tag, az Általános Iskolai Szakcsoportnak a megalakuláskor pedig a titkára. A Társulatnak 1980 – 1990-ig oktatási főtítkárhelyettese volt. 10 éven át szervezte az Országos Középszintű Fizikatanári Ankétokat és 15 éven át az általános iskolaiakat, amelyeken évekig volt a Műhely- és Eszközbíráló Bizottság elnöke. A Társulat Díjbizottságának és az Európai Fizikai Társaság Oktatási Bizottságának (Advisory Committee on Physics Education) az ELFT képviselőjeként 1985 – 1990-ig volt a tagja. Az ELFT Általános Iskolai Oktatási Szakcsoportja 2003-ban elnökévé, az ELFT 2007. évi Közgyűlése pedig főtítkárhelyettesé választotta.

Társulati munkája több részből állt. Egy része a különböző választott tisztségekkel összefüggő szervezőmunka, másik – nagy – része az oktatási kísérletekben való úttörő részvétel, a kísérleti eredményeket ismertető előadások tartása, cikkek szerkesztése, harmadik része a tehetséggondozás.

2003-2013 között az Öveges József Fizikaverseny megyei fordulója és az országos döntő feladatkitűző bizottságának tagja, legutóbb elnöke volt.

Az Eötvös Loránd Fizikai Társulattól „A fizikai gondolkodás terjesztéséért” díjat kapta az 1997. évi közgyűlésen, majd 2008-ban Ericsson díjat vehetett át.

Ericsson díjasok 2008

A szomorú valóság – halála – azonban beleszólt abba, hogy elnyerhesse a hazai tanároknak talán legnagyobb elismerését jelentő díját, a "Rátz tanár úr Eletműdíj"-at.

Rendszeresen képezte magát, tájékozott volt a fizikatudomány területén elért eredményekről, a fizika tanításával kapcsolatos aktualitásokról, tapasztalatait megosztotta kollégáival (30-nál több tankönyv, feladatgyűjtemény, több, mint 60 cikk, több, mint 50 szalmi előadás fémjelzi a munkásságát, 21 szereplés a fizikatanári ankétokon).

Élete utolsó éveiben is részese volt a legújabb oktatáspolitikai változásoknak: az Általános Iskolai Oktatási Szakcsoport tagjaként szerepet vállalt a törvénytervezetek, a NAT, a Kerettanterv véleményezésében.

Sok éven át, május végén az Öveges József Kárpát-medencei Fizikaverseny győri döntőjén nagy izgalommal és elhivatottsággal vezette a versenybizottságot.

A fizikatanárok Csákány Jutkaként ismerték, szerették és tisztelték. Nagyon sokunk számára ez a név előhívja a kedves, mosolygós arcot, egy örökmozgó lelkes, az elveiért, elképzeléseiért kiálló, harcolni tudó ember emlékét. Azok a szerencsések, akik tanítványai, kollégái lehetnek nem felejtik el, hogy mindig számíthattak segítőkészségére, szakmai tudására, különösen akkor, ha a fizika tanításáról volt szó. Tankönyveivel és az Eötvös Loránd Fizikai Társulatban végzett munkájával jelentősen elősegítette a fizikaoktatás fejlődését és így minden fizikatanárnak segítő kollégája volt.

AZ EÖTVÖS LORÁND FIZIKAI TÁRSULAT
ELNÖKSÉGE
ÉS AZ ÁLTALÁNOS ISKOLAI OKTATÁSI SZAKCSOPORT
VEZETŐSÉGE

CSÁKÁNY ANTALNÉ
EMLÉKDÍJBAN
szervezői

fizikatanár,
az Öveges József Kárpát-medencei Fizikaverseny többi öt évenként
legjobb eredményesebb felkészítőjét.

Győr, 2014. május 25.

Dr. Kürti Jenő az ELFT főtitkára Lévainé Kovács Róza a szakcsoport elnöke

Méltó emléket állított számára az Eötvös Loránd Fizikai Társulat Általános Iskolai Szakcsoportja a **Csákány Antalné Emlékdíj** alapításával.

Csákány Antalné Emlékdíjban az a fizikatanár részesülhet, aki 5 év távlatában a legeredményesebb felkészítő tanárnak bizonyul. Azonos érték esetén a kisebb településről érkezett kolléga élvez előnyt. A díjat 5 évente egyszer kaphatja meg ugyanaz a személy.

Csákány Anikó
Gyulai József
Lévainé Kovács Róza
Janóczki József